

GÖTEBORGS UNIVERSITET
HANDELSHÖGSKOLAN

Utvecklingen av hållbarhetsredovisning i svenska byggföretag
- *En innehållsanalys mellan 2005–2015 för Peab, NCC och Skanska*

Kandidatuppsats: Företagsekonomi
Externredovisning
Handledare: Kristina Jonäll
Svetlana Sabelfeld
Författare: Joakim Ask
André Lundberg
Höstterminen 2016

Förord

Vi vill tacka våra handledare Svetlana Sabelfeld och Kristina Jonäll som har ställt upp och varit till stor hjälp med sina synpunkter och kommentarer. Vi vill även tacka Berit Hartmann och våra opponenter för alla goda råd och konstruktiv kritik.

Göteborg, den 8 januari 2017

André Lundberg

Joakim Ask

Sammanfattning

Examensarbete i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet,
Kandidatuppsats, Externredovisning HT 2016

Författare: Joakim Ask och André Lundberg

Handledare: Svetlana Sabelfeld och Kristina Jonäll

Titel: Utvecklingen av hållbarhetsredovisning i svenska byggföretag – en innehållsanalys mellan 2005–2015 för Peab, NCC och Skanska

Bakgrund och problem: Hållbar utveckling är ett ämne som växt stor uppmärksamhet i samhället de senaste åren. Kraven på att företagen ska bidra till ett hållbart samhälle har även det ökat. Riktlinjer och ramverk har växt fram som ett hjälpmedel för att svara mot den pågående utvecklingen. Till räkenskapsåret 2017 gäller en ny lag om att stora företag måste rapportera om frågor gällande hållbarhet. Byggbranschen är en bransch som har stor påverkan i frågor om hållbarhet.

Syfte: Syftet med uppsatsen är att undersöka hur rapporteringen av hållbarhet har utvecklats sig över tiden för de tre största byggföretagen i Sverige. Vidare syftet att undersöka hur relationen mellan utvecklingen av hållbarhetsrapporteringen och den nya lagen om krav på hållbarhetsrapportering ser ut.

Metod: En innehållsanalys är den metod som har använts för att studera utvecklingen av de utvalda företagen. Innehållsanalysen är baserad på års- och hållbarhetsredovisningar för respektive företag inom tidsramen för studien. Innehållet om hållbarhet har kategoriserats efter en kodningsmall som är upprättad efter de faktorer som återfinns i det nya lagkravet.

Resultat och slutsatser: Studien visade att de undersökta företagens hållbarhetsrapportering har utvecklats i en positiv riktning från 2005 till 2015. Enligt undersökningen har den största positiva utvecklingen skett inom området jämställdhet. En övergripande fråga som alla tre företagen fokuserar på mest är energi. Företagen uppfyller enligt studien inte kraven för hållbarhetsrapportering fullt ut. Lagen är dock flexibel och innehåller tolkningsutrymme vilket gör att det krävs förhållandevis lite för att alla företagen ska uppfylla lagkravet.

Förslag till vidare forskning: Under genomförandet av studien existerade indikationer på att det har skett en ökning av upprepningar inom hållbarhet. Det skulle därför vara intressant att göra en studie kring att mäta kvalitén i hållbarhetsrapportering. Ett annat förslag är att undersöka de första rapporterna som berörs av det nya lagkravet och identifiera eventuella skillnader som förekommer innan respektive efter lagkravet.

Nyckelord: Hållbarhet, Hållbarhetsrapportering, Intressentteorin, Legitimitetsteorin, Global Reporting initiative, FN Global Compact, Lag om hållbarhetsrapportering, CSR.

Ordlista

G250:	De 250 största företagen i världen.
N100:	De 100 största företagen i 45 länder.
FN Global Compact:	Ett initiativ vars syfte är ett ökat engagemang kring frågor om hållbarhet. Initiativet innefattar 10 principer som medlemsföretag skall följa.
ISO 26 000:	En vägledande standard som hjälper företag att arbeta med ansvarsfrågor i samhället.
EMAS:	Europeiska unionens miljölednings- och miljöredovisningsordning.
GRI:	Global Reporting Initiative.

1. Inledning	1
1.1. Problemdiskussion	3
1.2. Syfte och frågeställningar	4
2. Teoretisk referensram	5
2.1. CSR - Corporate Social Responsibility	5
2.2. Upplysningar om CSR	5
2.3. Lag om hållbarhetsrapportering.....	6
2.4. Global Reporting initiative	7
2.5. FN Global Compact.....	8
2.6. Tidigare forskning.....	8
3. Metod	10
3.1. Val av bransch och företag.....	10
3.2. Innehållsanalys	10
3.3. Datainsamling	11
3.4. Kodning av data	12
3.5. Analys av data.....	14
3.6. Reliabilitet och validitet.....	14
4. Empiri	16
4.1. Om Peab	16
4.2. Hållbar utveckling i Peab	16
4.3. Om Skanska	18
4.4. Hållbar utveckling i Skanska.....	19
4.5. Om NCC	21
4.6. Hållbar utveckling i NCC.....	21
5. Diskussion	24
5.1. Utveckling av hållbarhetsrapportering mellan 2005-2015	24
5.1.1. På vilket område har det skett störst utveckling?	24
5.1.2. Vilken hållbarhetsfråga står i fokus av rapporteringen?	26
5.1.3. Tillämpade ramverk i byggbranschen	26
5.2. Företagens förhållande till det nya lagkravet.....	27
6. Slutsats och förslag till vidare forskning	30
6.1. Utvecklingen över tid	30
6.2. Relationen mellan utvecklingen av hållbarhetsrapporteringen och det nya lagkravet...	31
6.3. Förslag till vidare forskning:.....	31
7. Källförteckning:	32
7.1. Års- och hållbarhetsredovisningar.....	37
Appendix	41
Appendix 1 – Peab.....	41
Appendix 2 – Skanska	42
Appendix 3 – NCC.....	43
Appendix 4.....	44

1. Inledning

I kapitlet inledning presenteras först en bakgrund kring ämnet för uppsatsen. Därefter följer en problemdiskussion tillsammans med ett par relevanta frågeställningar och avslutas med att utmynna i syftet för den här uppsatsen.

Hållbar utveckling är ett allmänt välkänt begrepp som diskuteras flitigt. Definitionen kommer ursprungligen från FN och presenterades i Brundtlandsrapporten 1987 som:

“development that meets the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs” (United Nations u.å.).

Därefter har FN utvecklat begreppet vidare och innefattas bland annat i Milleniemålen och Agenda 2030 (FN-förbundet u.å.). Söderqvist (2004) diskuterar ämnet hållbar utveckling som utmynnar i ett par viktiga definitioner för begreppet. Dels ska välbefinnandet och naturkapitalet inte minska över tiden. Resurserna ska skötas så att en hållbar avkastning av varor och tjänster upprätthålls. Vidare måste de sociala-ekologiska systemets resiliens upprätthållas över tiden samt att skapa kunskap och konsensus. Ovan visar att hållbar utveckling inte har en strikt betydelse utan begreppet kan variera. Det huvudsakliga målet med hållbarhet, att beakta samspelet mellan ekonomisk-, ekologisk-, och social hållbarhet kvarstår dock.

Engagemanget för hållbarhet har ökat i det svenska samhället. I media aktualiseras att konsumenternas efterfrågan är en viktig anledning samtidigt som företagen ofta ser insatsen som lönsam (Gommel 2016). I takt med ökat fokus på hållbar utveckling har det växt fram påtryckningar och krav på ökat ansvar hos företagen. Bland annat CSR, *Corporate Social Responsibility*, som handlar om att integrera såväl social som miljömässig hänsyn i sina verksamheter (CSR Kompassen u.å.).

Att hållbarhetsrapportering aktualiseras allt mer idag jämfört med tidigare år visar KPMG som med hjälp av deras undersökning kring företagens hållbarhetsrapportering har kunnat identifiera en positiv utveckling. Undersökningen visar att andelen rapportering om hållbarhet för företag inom G250 ökat från 35 % år 1999 till 92 % för år 2015. KPMG visar i sin undersökning att det även för företag inom N100 existerar en utveckling inom hållbarhetsrapportering. Kvaliteten på hållbarhetsrapporteringen inom byggbranschen för

G250 är relativt låg med 43 av 100 möjliga poäng. Det går dock att utläsa en utveckling inom byggbranschen där graden av CR-rapportering år 2013 var cirka 65 % och år 2015 cirka 72 % (King, m.fl. 2015).

Även PwC styrker med sin undersökning om CSR som publicerades år 2010 kring hur effektivt företag har kommunicerat ut deras strategier och prestationer. PwC presenterar en generell slutsats om att CSR har utvecklats från att vara "a nice thing to do" till att bli ett kärnvärde i företaget. PwC beskriver även att 94 % av de undersökta företagen publicerar information om CSR och 81 % publicerar en hållbarhetsrapport. Det går även att utläsa i PwC:s undersökning om att företag allt mer vill engagera sina intressenter i CSR-arbetet. Året 2008 använde endast cirka 3 % av rapporterna för de undersökta företagen i USA en blogg för att engagera intressenterna relativt år 2010 där cirka 28 % av rapporterna använde det. Enligt undersökningen identifierar 88 % av företagen sina främsta intressenter och 97 % beskriver specifika metoder att engagera intressenter (PricewaterhouseCoopers LLP, m.fl. 2010).

I samband med utvecklingen har flertalet olika ramverk och riktlinjer växt fram och används som ett verktyg för företagens arbete med hållbarhet. Bland annat Global Compact från FN som innehåller 10 principer för hållbarhet och GRI som innefattar riktlinjer för hållbarhetsredovisning. Dessutom har OECD gett ut riktlinjer för multinationella företag och ISO 26 000 är en annan standard och används som vägledning. Vilka ramverk som används beror bland annat på hur stora företagen är samt vilka resurser som företagen förfogar över (Svensson 2016).

Den svenska Regeringen har efter införandet av EU:s direktiv kring hållbarhetsrapportering infört en lag om att fler företag skall utföra icke-finansiell rapportering, i detta fall om hållbarhet. Hållbarhetsrapporten som berörda företag skall utföra kommer att behandla åtminstone frågor om miljö, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption. Företaget skall också rapportera om vilken affärsmodell som används, företagets policy kring hållbarhetsfrågor samt resultatet av tillämpningen för policyn. Vilka delar som det nya kravet om hållbarhetsrapportering ska innehålla återfinns i Årsredovisningslagen 6 kap. förvaltningsberättelse och började gälla 2016/12/01 (Ds 2014:45).

Statliga företag i Sverige har sedan 2007 rapporterat icke-finansiell information enligt GRI. Global reporting initiative är ett redovisningsramverk med riktlinjer som är konstruerat för företag att redovisa uppnådda resultat mot bakgrund av organisationens åtaganden, strategier och hållbarhetsstyrning (Näringsdepartementet u.å.). Enligt den nya lagen är GRI ett av de ramverk berörda företag får använda. Andra ramverk som de berörda företagen kan stödja sig på är t.ex. EMAS och Global Compact (Ds 2014:45).

Miljön har ett stort fokus när det pratas om hållbar utveckling även om begreppet innefattar många fler delar. Byggbranschen är en bransch som ofta förknippas med negativna effekter på vår miljö. Samtidigt som byggbranschen står för upp till halva delen av den globala miljöbelastningen innebär det även att det är där som halva lösningen finns (Bennewitz 2012). Byggbranschen är dessutom den bransch som ser lagkravet som mest fördelaktigt och tror att lagkravet kommer resultera i ett förbättrat hållbarhetsarbete (Demoskop u.å.).

1.1. Problemdiskussion

Hållbarhetsrapportering har blivit allt mer aktualiserat sedan 30 år tillbaka när det endast var ett experimentellt begrepp i samhället som många företag upplevde ett motstånd till. Påtryckningar existerar allt mer från intressenter som har större möjlighet att granska företagen. Vissa företag anser att hållbarhetsrapporteringen främst används som PR och andra menar att när de tillhandahåller mer resurser kommer de att börja hållbarhetsrapportera (Stubbs m.fl. 2012).

De senaste åren har det skett en kraftig ökning av hållbarhetsrapportering i Sverige. Kraven från företagens intressenter på framför allt transparens om att öppet kommunicera om hållbarhet anses vara en viktig faktor som ligger till grund för utvecklingen som skett (Ernst & Young 2010). Branschorganisation inom redovisning och revision, FAR har sedan 2003 delat ut en utmärkelse till det företag som upprättar den bästa redovisningen av hållbarhet är ett exempel som visar på detta (FAR u.å.).

Det är framför allt två hållbarhetsfrågor som anses vara problematiska för byggbranschen inom hållbar utveckling, miljöpåverkan och korruption. Miljön är en viktig faktor kring hållbarhet och är högst aktuell inom byggbranschen då den står för en betydande del av Sveriges miljöpåverkan. Närmare 20 % av den totala andelen utsläpp av växthusgaser kom

från Byggsektorn. Transporter, materialval och själva arbetsprocessen är alla bidragande orsaker. Vid en studie var klimatpåverkan vid byggprocessen för ett flerfamiljshus lika stor som driften av huset under 50 år (Sveriges Byggindustrier 2014). Korruption är ett stort problem som finns inom byggsektorn och som är ett krav i den nya lagen på att det ska finnas med i företagens rapportering om hållbarhet (SvD 2015). Med bakgrunden av att ovan nämnda faktorer ses som problematiska är det oerhört viktigt att byggföretagen är transparenta kring de här frågor.

1.2. Syfte och frågeställningar

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur rapporteringen av hållbarhet har utvecklats över tiden för de tre största byggföretagen i Sverige. Delsyftet är att undersöka hur relationen mellan utvecklingen av hållbarhetsrapporteringen och den nya lagen om krav på hållbarhetsrapportering ser ut.

Med ovan information formulerades en huvudfråga och ett par mindre frågor enligt följande:

Hur har hållbarhetsredovisningen i svenska företag utvecklats över tid mellan 2005-2015?

- På vilket område har det skett störst utveckling?
- Finns det någon relation sett till fokus på en hållbarhetsfråga mellan företagen?
- Hur ser relationen ut mellan utvecklingen av hållbarhetsrapporteringen och det nya kravet om hållbarhetsrapportering?

2. Teoretisk referensram

I det här kapitlet presenteras de ramverk som använts som utgångspunkt och ligger till grund för studien. Först ges en introduktion till centrala begrepp inom hållbarhet för att därefter ge en beskrivning av aktuella ramverk och regleringar. Kapitlet avslutas med en redogörelse för tidigare av tidigare forskning inom hållbar utveckling.

2.1. CSR - Corporate Social Responsibility

Corporate Social Responsibility definieras som företagens ansvar i samhället där utgångspunkten sammanfattas i tre punkter; ekonomiskt ansvarstagande miljömässigt ansvarstagande och socialt ansvarstagande. Företagen behöver hitta en balans mellan de tre faktorerna genom att bedriva en lönsam verksamhet som ger avkastning för aktieägarna och samtidigt som hänsyn tas till miljön och socialt ansvar. Enligt EU-kommissionen involverar CSR interaktionen mellan ett företags alla intressenter (European Commission 2011).

2.2. Upplysningar om CSR

Den information som företagen idag ger ut och presenterar för sina intressenter kan särskiljas i två kategorier. Den ena delen berör den obligatoriska informationen och den andra handlar om det som ges på frivillig basis (Hassan & Marston 2010). Den frivilliga informationen har ofta olika incitament som bakgrund (Meek m.fl. 1995). Att statliga företag måste redovisa sin hållbarhet enligt GRI samt det nya lagkravet om att alla stora företag måste rapportera om hållbarhet för vissa frågor är exempel på lagstyrda och obligatoriska upplysningar som företag måste lämna. Privata företag som följer GRI eller FN:s Global Compact är exempel på frivillig information.

En anledning till att de frivilliga upplysningarna växt fram och ökat i så stor omfattning beror till stor del på ökat intresse från företagets intressenter. Intressenter förespråkar i större utsträckning öppenhet och transparens där företagen redovisar sitt arbete med hållbar utveckling. Företagen är mer eller mindre tvungna att svara mot intressenternas krav då det skapar stora fördelar (Lindblom 1994).

En intressent, som är den svenska motsvarigheten till "stakeholder" innefattar alla aktörer som på något sätt kan påverka eller påverkas av en organisations aktiviteter. Information anses

vara den viktigaste faktorn för att företag ska ha möjlighet att förankra sig hos sina intressenter (Gray m.fl. 1996).

Legitimitetsteorin har en nära koppling till intressentteorin som innebär att företag endast kan fortsätta existera så länge samhället upplever att ett företags värderingar är kongruenta med samhällets värderingar. Enligt Ljungdahl (1999) har ett företags intressenter i regel varierande intressen och därmed görs olika bedömningar om hur legitimt ett företag anses vara. Legitimitet beskrivs enligt Lindblom som ett dynamiskt begrepp (Lindblom 1994). Samhällets förväntningar och krav på hur företag ska agera förändras med tiden. Därför kan något som anses vara legitimt under en period, inte behöva vara legitimt för alltid.

Företagens upplysningar om CSR används som ett hjälpmedel för att upplysa och undervisa om organisatoriska metoder, förändringar och mål (Lindblom 1994). Men då rapporteringen i huvudsak varit frivillig och företagen själva valt vad och hur de ska rapportera har det i vissa fall resulterat i en bild som inte helt återspeglar den faktiska verksamheten (Adams 2004).

2.3. Lag om hållbarhetsrapportering

Det nya lagkravet är inte helt kongruent med EU-direktivet utan innehåller en del förändringar. Enligt EU-direktivet var kriteriet för berörda företag att de har ett medelantal anställda på 500 eller fler under vart och ett av de senaste två räkenskapsåren. Regeringen valde att gå ett steg längre och halverade siffran till 250. I övrigt gäller EU-direktivet om att stora företag berörs vilket innefattas av de som har en balansomsättning på minst 175 miljoner och en nettoomsättning om 350 miljoner för vart och ett av de senaste två åren. Företagen som berörs av detta direktiv är även företag av allmänt intresse, detta motsvaras av kreditinstitut, försäkringsbolag samt noterade företag (Regeringens proposition 2015).

Enligt EU-direktivet ska upplysningar som behövs för att förstå företagets utveckling, resultat, ställning och konsekvenserna av dess verksamhet i frågor kring miljö, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkan av korruption (Regeringens proposition 2015).

Vidare ska rapporten ange följande upplysningar:

1. Företagets affärsmodell - en kort beskrivning relaterad till aktuella hållbarhetsfrågor.

2. Beskrivning av policy - Företaget skall presentera en policy kring de ovanstående frågorna.
3. Resultatet av policyn - Företaget skall följa upp och analysera de frågorna som policyn innefattar, detta skall beskrivas i företagets hållbarhetsredovisning.
4. Väsentliga risker rörande hållbarhetsfrågor. Detta innebär att upplysningar bör lämnas för frågor som riskerar bidra till allvarliga konsekvenser.
5. Hur företaget väljer att hantera eventuella risker enligt ovan.
6. Resultatindikatorer av icke traditionell finansiell information men som är betydande för verksamheten. Ett exempel är frågor och mål kring utsläpp.

Utöver ovanstående uppgifter skall även en mångfaldspolicy inkluderas i företagens bolagsstyrningsrapporter. Om någon av ovanstående frågor berörande icke finansiell information inte återfinns i företagets rapporter måste anledningen till detta lämnas. Det nya lagkravet kräver dock inte att företagen ska följa några specifika riktlinjer när de upprättar en hållbarhetsrapport i enlighet med de ovanstående dimensionerna (Regerings Proposition 2015). Med andra ord är det upp till varje företag att välja om de ska använda sig av ett ramverk eller inte. Nedan presenteras internationellt erkända riktlinjer som företag har möjlighet att använda sig av vid rapportering av hållbarhet, GRI och Global Compact.

2.4. Global Reporting initiative

GRI är en internationell och oberoende organisation som hjälper företag och organisationer att förstå och förmedla deras konsekvenser som följer av verksamhetens handlingar. Syftet med GRI är att främja företag och olika organisationers rapportering om hållbarhetsfrågor. GRI har upprättat ett ramverk som berör ekonomiska, sociala och miljömässiga faktorer. Ramverket är konstruerat och anpassat för att kunna användas av olika organisationer och oberoende dess bransch och storlek. GRI:s ramverk upprättas i en global process med dialoger som sker mellan experter i olika intressentgrupper som till exempel företag, investerare och redovisningsbranschen (Global reporting G3 2015). I oktober 2016 lanserades GRI Standards som därmed blev världens första globala standarder för hållbarhetsredovisning (Global reporting 2016).

2.5. FN Global Compact

FN Global Compact är ett initiativ som främst är ämnat till företag vars syfte är ett ökat aktivt engagemang kring frågor om hållbarhet (Regeringen 2015). FN Global Compact innefattar tio principer som medlemsföretag skall följa. Huvudrubrikerna för principerna är mänskliga rättigheter, arbets- och anställningsförhållanden, miljö och anti-korruption. Initiativet beskrivs som ett värdesystem för företag att arbeta med långsiktig framgång genom att upprätthålla ansvar för ovanstående principer (UN Global Compact u.å.)

2.6. Tidigare forskning

Det finns en hel del tidigare forskning vad gäller hållbar utveckling och företagens arbete med att rapportera detta i årsredovisningar. En betydande del av forskningen visar på anledningar till ökat fokus på hållbarhet och varför det växt fram. Det saknas dock djupare analys på hur utveckling sett ut för företag som väljer att rapportera om hållbar utveckling.

Gray och Milne (2002) kritiserar i sin undersökning dåvarande riktlinjer inom GRI för att anses vara otillräckliga för att spegla hållbarhet. Dessutom menar de att varken företagen eller revisorer tar hållbar utveckling på allvar. Det pratas och skrivs väldigt mycket om hållbarhet medan handlingarna säger desto mindre. De påstår även att företagen ger en förskönad bild genom att de i strävan efter tillväxt och ökad vinst lämnar ekologiska fotspår som de sällan vill erkänna.

Aras och Crowther (2009) menar att företagen inte gör ett allvarlig försökt i att jobba med aktuella hållbarhetsfrågor utan mestadels endast gör det av retoriska skäl. Precis som Gray och Milne (2002) är författarna inne på samma linje med att begreppet hållbarhet är vagt och att innebörden är spridd vilket medför svårigheter i att mäta hållbarhet.

Kolk (2003) har studerat trender i hållbarhetsrapportering genom att kolla på Fortune Global 250 för åren 1998 respektive 2001. Enligt Kolk har rapporteringen av icke finansiella frågor ökat markant i alla länder men med ett litet undantag för USA. Kolk påstår även att samhällsengagemang, hälsa och säkerhet samt mångfald är de tre frågor som är förekommer mest i rapporterna. Hon nämner ökade påtryckningar från intressenter som en viktig anledning till ökningen.

I kontrast till vad bland annat Akinnusi och Kabir (2012) samt Gray m.fl. (1995) diskuterar om att det skett en kraftig ökning av CSR finns det andra vinklar. Stubb m.fl. (2012) har undersökt varför stora företag i Australien inte valt att rapportera om hållbarhet och studien mynnar ut i ett par framstående orsaker. För det första saknas ett tryck från intressenter. Företagens fokus ligger främst på aktieägare med ett visst undantag för de allra största företagen som har en vidare syn och ser till flera intressenter åsikter. Den andra anledningen är att företagen inte ser fördelarna i att rapportera om hållbarhet. De menar att rapportering inte adderar ett värde till företagen, att det kostar i form av både tid och pengar samt att det är ren PR. För det tredje tycker företag att det är "Nice-to-Do, not a Must-Do". Detta förutsätter dock inte att företagen utesluter hållbarhet i sitt företag. Snarare att resurserna inte räcker till och att de istället fokuserar på att göra rätt saker, att de redan ligger i företagets kultur att arbeta med hållbarhet, men inte att rapportera om hållbarhet. Stubbs m.fl. (2012) menar att det är upp till intressenter och lagstiftare att visa engagemang och framföra påtryckningar för att företagen ska främja ökat fokus på att rapportera om hållbarhet.

Atkins och Maroun (2015) har studerat börsbolag i Sydafrika som var det första landet med krav på att integrera icke-finansiell information i sina rapporter. I kontrast till vad t.ex. Gray m.fl. (1996) förespråkar om ökad reglering visar författarna på förekommande brister. Bland annat att rapporterna anses vara för långa och består av upprepningar. Författarna diskuterar även att det riskeras finnas det en övertro till konsulter som riskerar att missa det viktiga budskapet med integrerad rapporteringen; att påvisa företagets kvalitéer, och spegla verksamheten. Snarare bör ledning och styrelsen ta en större roll vid granskningen av rapporter.

3. Metod

I kapitlet metod presenteras en beskrivning om det tillvägagångssätt som använts för studien. I den här delen beskrivs även val av företag och bransch samt redogörelse kring proceduren datainsamling och dess analys.

3.1. Val av bransch och företag

I studien har det undersökts tre privatägda företag inom byggbranschen på OMX Large Cap. Valet av bransch baserades till stor del på vetskapen om att byggbranschen har en stor andel miljöpåverkan i Sverige (Sveriges Byggindustrier 2014). Dessutom är olycksrisken dubbelt så vanlig inom byggbranschen än hos andra arbetsplatser (Arbetsmiljöverket 2015). Ovan nämnda problem och frågor är delar som måste finnas med för att leva upp till den nya lagen om krav på hållbarhetsrapportering.

Val av företag baserades främst på kravet om att de ska leva upp till definitionen som stora företag och därmed omfattas av den nya lagen om hållbarhetsrapportering. Kraven är: Minst 250 anställda, nettoomsättning om 350 miljoner samt en balansomsättning om minst 175 miljoner. Kravet är att minst två av dessa ska uppnås för de två senaste åren. Genom att välja börsnoterade företag på OMX Large Cap anses företagen vara av allmänt intresse och har därmed flera olika intressenter att ta hänsyn till. De utvalda företagen - Peab, Skanska och NCC valdes eftersom de var störst sett till nettoomsättningen under 2015 (Löf 2016).

3.2. Innehållsanalys

Kvantitativ forskning har historiskt sett utmärkt sig genom att vara den främst förekommande metoden inom företagsekonomisk forskning. Karaktäristiskt för kvantitativ forskning är kvantifiering, d.v.s. mätning vid insamling och analys av data. Innehållsanalys är ett vanligt arbetssätt inom kvantitativ forskning och används ofta vid analys av dokument och texter. Syftet är i huvudsak att systematiskt kvantifiera förutbestämda kategorier (Bryman & Bell 2014).

I studien skapades en kodningsmall utefter frågor som måste finnas med för att företagen ska leva upp till det nya lagkravet. Därefter beräknades omfattningen av respektive fråga vilket gjorde att en innehållsanalys var väl tillämpad för studien. Styrkan med en innehållsanalys är

huvudsakligen att det är lätt att mäta förändring och utvecklingen över tid samt kvantiteten av de begrepp som är valda för att mätas (Bryman & Bell 2014). Genom att använda en innehållsanalys som verktyg ges en möjlighet till att redovisa en övergripande bild av utvecklingen av hållbarhetsrapportering över tid. Att därefter analysera datan som framkommer kan studiens syfte och frågeställningar besvaras.

Nackdelarna med innehållsanalys är dock flera. Scott (1990) menar på att en innehållsanalys inte kan vara bättre än dokumenten som de bygger på och att det är viktigt att bedöma trovärdigheten. Detta är särskilt viktigt när de studerade dokumenten ursprungligen kommer från företagens egna rapporter. Atkinson & Coffey (2004) påpekar att dokument måste ses för vad det faktiskt är, texter med specifika syften som inte är tänkta att avspegla hela verkligheten.

3.3. Datainsamling

I studien användes årsredovisningar som på något sätt inkluderar hållbarhet samt fristående hållbarhetsrapporter som källa grund för det empiriska materialet. Valet av att studera årsredovisningar och fristående hållbarhetsrapporter gjordes med anledningen av att det är i dessa rapporter som företag måste rapportera om hållbarhet för att uppfylla det nya lagkravet.

En pilotstudie över de valda företagens årsredovisningar och hållbarhetsredovisningar för åren 2000–2004 genomfördes. Studiens resultat visade att innehållet av hållbarhet förändrades mycket lite under ovan nämnd period. Av den anledning blev studiens tidsram perioden 2005–2015.

Den data som samlades in baserades på rapporter från och med 2005 fram till 2015, vilket motsvarar en elvaårsperiod. Valet av elva år baserades på att det då var möjligt att redovisa en överskådlig bild av hur hållbarhetsrapporteringen utvecklats sig över tiden samt att undersöka om det fanns några eventuella trender som gick att identifiera. Längden var tillräcklig för att se om det fanns ett samband mellan företagens rapportering om hållbar utveckling och kravet om att rapportera enligt GRI som började gälla 2007 för statliga bolag. Samtidigt var det på senare år som rapportering av hållbar utveckling ökat i omfång och genom att elva år studerades uppfylls studiens syfte.

Med hjälp av årsredovisningar och fristående hållbarhetsrapporter fick vi en god överblick för hur rapportering utvecklats genom åren.

3.4. Kodning av data

Undersökningens empiri och analys baserades kring de frågor som presenteras i det nya lagkravet om hållbarhetsrapportering. Analysen grundades genom att se till vilken frekvens som de utvalda faktorerna och dess innebörd existerade i hållbarhetsrapporten eller årsredovisningen. För att få en simplificerad uppfattning om frekvensen inom de utvalda faktorerna poängsattes respektive faktor utefter antalet skrivna rader om faktorn. De tre huvudrubrikerna miljö, sociala- och personalrelaterade och anti-korruption samt vilka underfaktorer som skall finnas med är bedömda med hjälp av EU-direktivet från 2014 (EUT 2014).

Studiens arbetssätt utgick ifrån att först studera respektive årsredovisning från början till slutet där fokus låg på de delar som beskrev företagets arbete med hållbarhet. Därefter låg fokus på de delar där företagen återgett eventuell information om hur de arbetar med respektive faktor och granskade innehållet enligt studiens beskrivning och modell nedan.

Bedömningen har gjorts enligt följande:

- 1: företag nämner kortfattat faktorn.
- 2: företag nämner faktorn ganska utförligt, minst tre meningar.
- 3: företag nämner faktorn mer utförligt, minst åtta meningar.
- 4: företag nämner faktorn väldigt utförligt, minst tio meningar. Här krävs det dock att den berörda faktorn nämns under fler än en rubrik.

Bedömningen baserades på en fyrgradig skala. Hackston och Milne (1996) beskriver att det kan existera en problematik vid användandet av endast förekomsten av en företeelse, detta kan resultera i att ett företag som till exempel beskriver "energi" vid 10 tillfällen skulle vara jämbördiga med ett företag som endast beskriver "energi" endast vid ett tillfälle. Hackston och Milne (1996) använder en fyrgradig skala som resulterar i ett mer detaljerat resultat.

Beattie och Thomson (2006) beskriver utifrån Hackston och Milnes formulering av fyrgradig skala att första siffran definieras av att innehåll av CSR existerar. Den här studien har följt

ovan exempel och första siffran återger om det finns något beskrivet kring varje enskild faktor. Den andra siffran beskriver Beattie och Thomson (2006) som vilken kategori av innehåll och den tredje respektive fjärde definieras av typen av innehåll samt om detta innehåll innefattas av bra, dåliga eller neutrala nyheter. I den här undersökningen definieras den andra och tredje siffran efter ett visst antal meningar. Valet av antalet meningar grundades i bedömningen av vad som ansågs vara “ganska utförligt” och “mer utförligt”. Den fjärde och sista siffran definieras som att företaget minst skall beskriva en viss faktor i tio meningar och att den berörda faktorn skall nämnas under fler än en rubrik. I modellen nedan angavs även en markering i de fall företagen upprättade en separat rapport för hållbarhetsrapporteringen.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Miljö											
Energi											
Vatten											
Utsläpp											
Sociala- och Personalrelaterade											
Jämställdhet											
Hälsa											
Säkerhet											
Olyckor											
Frånvaro (jobb)											
Diskriminering											
Barnarbete											
Mångfald											
Mänskliga rättigheter och anti-korruption											
Korruption											
Mutor											

Tabell 1 - Kodningsmall

	Definition:
Miljö	
Energi	Energi berör val av t.ex. energikälla
Vatten	Vatten berör frågor som t.ex. föroreningar och begränsning av användandet
Utsläpp	Utsläpp innefattar företagens arbete med att hantera sina utsläpp
Sociala- och Personalrelaterade	
Jämställdhet	Jämställdhet handlar om företagens lika fokus och belysning av män och kvinnor
Hälsa	Hälsa kan t.ex. beröra företagens arbete med friskvård

Säkerhet	Säkerhet belyser hur företagen arbetar för en säker arbetsplats
Olyckor	Olyckor visar företagens redovisning av olyckor
Frånvaro (jobb)	Handlar om statistik och åtgärder för frånvaro.
Diskriminering	Diskriminering behandlar företagens arbete inom mänskliga rättigheter
Barnarbete	Gör företagen insatser mot barnarbete?
Mångfald	Mångfald berör arbete med olika etnicitet, ålder etc.
Mänskliga rättigheter och anti-korruption	
Korruption	Korruption behandlar företagets arbete att bekämpa detta.
Mutor	Mutor behandlar företagets arbete att bekämpa detta.

Tabell 2 - Definition av begrepp

Källa: (EUT 2014).

3.5. Analys av data

För att uppfylla studiens syfte med att titta på utvecklingen över tid för de studerade företagen konstruerades en kodningsmall av författarna. Genom kodningsmallen var det enklare att analysera och göra jämförelser mellan företagen och samtidigt titta på utvecklingen. Fokus låg på de frågor som finns med i det nya lagkravet om hållbarhetsrapportering; miljö, sociala- och personalrelaterade frågor samt om mänskliga rättigheter och korruption.

3.6. Reliabilitet och validitet

Viktiga begrepp inom kvantitativ forskning är reliabilitet och validitet (Bryman & Bell 2014). Reliabilitet kan liknas med tillförlitlighet och handlar om att undersökningen ska gå att göra om utan att resultaten blir annorlunda. Dessutom berörs även riskerna med subjektiva bedömningar i de fall data ska tolkas för att sedan kategoriseras. Validitet handlar om huruvida vi faktiskt mäter det vi avser att mäta.

Faktorerna som valdes för att kunna bedöma utvecklingen av hållbarhetsrapporteringen baserades på det nya lagkravet samt en skrivelse från EU. Därmed har författarna själva inte avgjort vilka huvudsakliga faktorer som ryms inom hållbar utveckling. Till följd av detta går det att säkerställa att det faktiskt är hållbarhet som mätts i studien vilket stärker validiteten. Däremot har författarna till viss del fått göra vissa bedömningar kring vad som bör rymmas inom respektive faktor. I så lång utsträckning som möjligt har studien dock utgått från allmänt kända beskrivningar för respektive faktorer. Ett år har ett företag nämnt etnicitet medan ett annat skrivit skrivit "människor med olika bakgrund" vilket det vid båda har angetts att

företagen arbetar med mångfald. Det är möjligt att alla inte skulle gjort samma val vilket försvårar möjligheten att återupprepa undersökningen med samma resultat. För att ändå göra studien så jämförbar som möjligt, har tyngdpunkten legat i att använda ett konsekvent tillvägagångssätt genom med hela studien.

4. Empiri

I avsnittet empiri redovisas det resultat som studien har fått fram genom innehållsanalysen av företagens årsredovisningar samt separata hållbarhetsrapporter. Resultatet presenteras separat för respektive företag och börjar med en kortare beskrivning av företaget.

4.1. Om Peab

Peab var 2016 det största företaget i Sverige inom byggbranschen sett till omsättning på den svenska marknaden (Sveriges Byggindustrier 2016). Deras verksamhet består av fyra affärsområden; bygg, anläggning, industri och projektutveckling. Deras kärnvärden och varumärke grundar sig i att vara jordnära, utvecklande, personliga och pålitliga (Peab u.å. a)

I Peabs vision framgår det att de vill arbeta resurssnålt med klimatsmarta lösningar. Peab definition på hållbarhet är enligt följande:

“Hållbart samhällsbyggande är att allt som vi planerar och genomför ska i sin helhet vara i linje med våra etiska riktlinjer samt ansvarsfullt och långsiktigt utformat. Vi ska därigenom tillgodose miljömässiga, ekonomiska och sociala aspekter.

(Peab u.å. b)

4.2. Hållbar utveckling i Peab

Peab	Externa hållbarhetsredovisningar										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Miljö											
Energi	0	0	1	1	3	3	4	4	4	4	4
Vatten	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Utsläpp	1	1	0	0	0	1	2	3	2	4	4
Sociala- och Personalrelaterade											
Jämställdhet	1	2	3	2	1	1	1	1	3	3	4
Hälsa	3	2	2	1	3	3	2	3	4	4	4
Säkerhet	0	1	1	1	0	0	1	2	3	3	4
Olyckor	3	1	3	2	3	2	4	4	4	4	4
Frånvaro (jobb)	4	4	3	2	2	2	1	2	2	2	2
Diskriminering	0	0	0	0	1	1	2	1	1	1	2
Barnarbete	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0

Mångfald	1	0	2	0	1	2	2	1	3	3	3
Mänskliga rättigheter och anti-korruption											
Korruption	0	0	0	0	0	0	4	3	4	3	4
Mutor	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2
Genomsnitt per år	1,15	0,85	1,15	0,69	1,08	1,15	1,85	2,00	2,38	2,46	2,92
Antal upplysta faktorer	8	6	7	6	7	8	11	12	11	11	12

Tabell 3 – Poäng för Peab

Under perioden 2005-2010 var Peabs rapportering av hållbarhet inkluderade i deras årsredovisningar. Från 2011 och framåt har deras rapportering bestått av en separat rapport under benämningen "Hållbarhetsredovisningar". Peab upprättade 2009 en uppförandekod inom företaget som ett led i deras arbete med hållbarhetsfrågor. Den är baserad på FN:s Global Compact och utgör Peabs övergripande policy inom hållbarhet. 2010 påbörjade Peab en process i syfte att kunna hållbarhetsredovisa enligt GRI och 2011 blev det första året som Peabs hållbarhetsrapportering i sin helt presenterades enligt ovan riktlinjer (Peab årsredovisning 2011).

Som tabellen ovan visar var det endast 9 av de totalt 13 undersökta områdena under 2005 som Peab valde att upplysa om. 2012 respektive 2015 var hela 13 områden omnämnda. Frågorna hälsa och olyckor är de två kategorier som har fått högst poäng med 31 respektive 34 poäng av 44 möjliga för alla elva åren. Områdena vatten samt barnarbete är däremot de faktorer som har fått lägst poäng, endast tre till antalet.

Omfattningen av upplysningarna för de olika områdena har skilt sig åt mellan åren. Diagrammet nedan speglar hur utveckling av Peabs hållbarhetsrapportering sett ut med ett genomsnitt för alla 13 områden. 2006 och 2008 är de åren med lägst snitt och även de åren där de rapporterar om minst antal områden, 7 stycken vardera. Diagrammet visar även att genomsnittet har ökat kontinuerligt från 2008 fram till 2015.

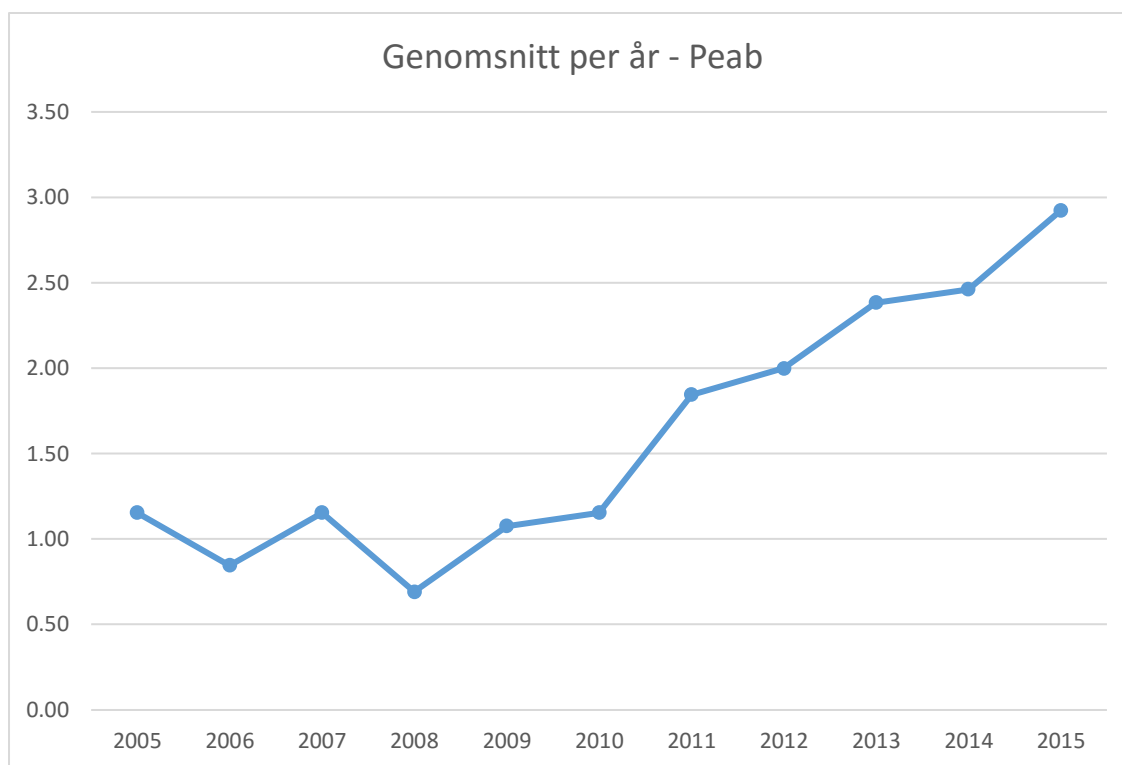

Diagram 1 – Genomsnittligt antal poäng per år för Peab

I appendix 1 visas den genomsnittliga poängen för varje område separat under åren 2005-2015. Tabellen visar dessutom genomsnittet uppdelade för åren 2005-2008, 2009-2012 och 2013-2015. Energi är ett av de områdena som visar på stora skillnader. Medan genomsnittet för åren 2005-2008 visar på 0,50 var det 3,50 under 2009-2012 och 4,00 för den sista perioden. Frånvaro som har ett genomsnitt på 3,25 under 2005-2008 visar istället en sänkning till 2,00 för åren 2013-2015. Korruption har ökat från 0 under 2005-2008 till 3,67 för perioden 2012-2015.

4.3. Om Skanska

Skanska verkar inom fyra affärsområden i Sverige; Bygg-och anläggningsverksamhet, bostadsutveckling, kommersiell utveckling samt infrastrukturutveckling (Skanska 2016a). Cirka 22 % av Skanskas intäkter globalt kommer från Sverige och ungefär 21 % av de anställda finns i Sverige (Skanska 2016b.)

Deras värderingar utgår från att värna om livet - såväl människan som miljön, agera etiskt och öppet samt att verka vid kundens sida (Skanska 2016c).

Skanskas arbete med hållbarhet fokuserar främst på områdena arbetsmiljö, etik, grönt byggande, samhällsinvesteringar och mångfald. Deras vision utgår från en nästan obefintlig miljöpåverkan (Skanska u.å.).

4.4. Hållbar utveckling i Skanska

Skanska

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Miljö											
Energi	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Vatten	0	0	0	1	2	4	3	4	3	4	2
Utsläpp	2	2	4	4	4	4	4	4	4	4	2
Sociala- och Personalrelaterade											
Jämställdhet	2	2	3	4	3	4	4	3	4	3	3
Hälsa	2	2	2	2	2	2	2	2	4	4	3
Säkerhet	4	4	4	3	2	3	4	4	4	4	2
Olyckor	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3
Frånvaro (jobb)	3	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2
Diskriminering	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Barnarbete	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Mångfald	2	3	4	3	4	3	3	3	4	4	4
Mänskliga rättigheter och anti-korruption											
Korruption	2	2	1	2	1	1	1	1	2	1	2
Mutor	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0
Genomsnitt per år	1,85	1,92	2,15	2,31	2,15	2,54	2,38	2,38	2,77	2,77	2,08
Antal upplysta faktorer	9	9	9	11	10	11	10	10	11	12	10

Tabell 4 – Poäng för Skanska

Skanska har under de undersökta åren integrerat hållbarhetsredovisningen i företagets årsredovisning. Skanska undertecknade 2001 FN Global Compact och har sedan dess varit aktiva inom detta hållbarhetsinitiativ (Skanska årsredovisning 2014). Skanska introducerade 2002 en uppförandekod (Skanska årsredovisning 2015) som omfattar policys för företagets anställda, arbetsmiljö, miljö och affärsetik (Skanska årsredovisning 2010). Skanska har även under året 2016 introducerat en ny uppförandekod som beskrivs i årsredovisningen 2015 (Skanska årsredovisning 2015). De följer dock inte några ramverk vid hållbarhetsredovisning under året 2015 (Skanska årsredovisning 2015).

Som tabellen ovan visar upplyste Skanska 9 av 13 faktorer under de första tre åren. Under 2014, som var det året där flest antal faktorer rapporterades, var totalt 12 faktorer presenterade. 2015 gick antalet faktorer tillbaka något, till att innefatta 10 faktorer. Skanska har erhållit full poäng under de samtliga studerade åren för faktorn “energi”. Skanska fick även höga genomsnittliga poäng för olyckor och utsläpp, erhållna poäng var 42 poäng respektive 38 poäng av 44 möjliga. Diskriminering och barnarbete förekom bara under ett år vardera och är därmed de faktorer med lägst antal poäng.

Under de undersökta åren har Skanska haft en positiv utveckling av genomsnittet exklusive åren 2009 och 2015 utifrån valet av undersökningsverktyg. Nedanstående diagram beskriver genomsnittligt erhållna poäng för alla faktorer respektive år för Skanska. Företagets högsta erhållna poäng var under åren 2013 och 2014 där genomsnittet blev 2,77. Det första undersökta året, 2005, representerar företagets lägsta genomsnitt.

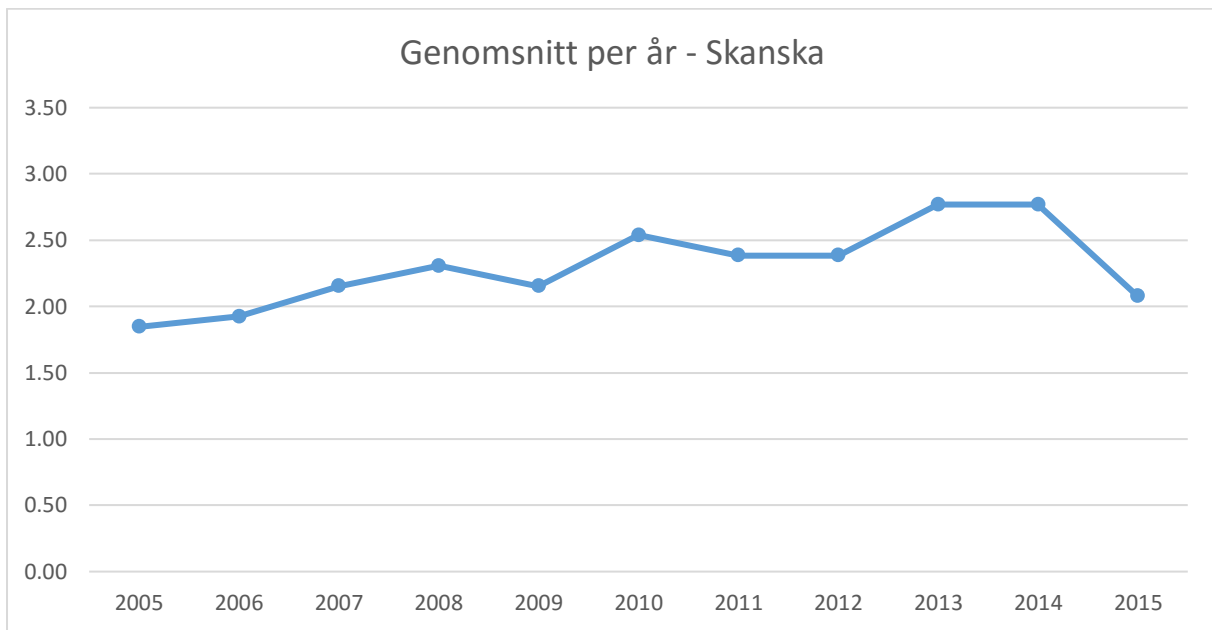

Diagram 2 – Genomsnittligt antal poäng per år för Skanska

I appendix 2 går att utläsa att det för perioden 2009-2012 relativt 2005-2008 ökade antalet genomsnittliga poäng inom faktorn “vatten” från 0,25 till 3,25 poäng, även faktorn “utsläpp” ökade från 3,00 till 4,00 poäng. Korruption var den faktorn som representerar den största minskningen från åren med 0,75 poäng. Under perioden 2005-2008 jämfört med 2009-2012 existerar ingen skillnad inom “hälsa”, dock ökar den faktorn från 2,00 2009-2012 till 3,67 under perioden 2013-2015.

4.5. Om NCC

NCC är aktiva inom tre verksamheter; Bygg och anläggning, industri och utveckling (NCC u.å.a). Under 2015 omsatte NCC 62 miljarder kronor och i företaget finns cirka 18 000 anställda. NCC är även en av de ledande aktörerna inom bygg- och fastighetsutvecklingsbranschen i norra Europa(NCC u.å.b).

NCC beskriver på sin hemsida sina värderingar i form av tre grundläggande värderingar tillsammans med en ytterligare värdering; ärlighet, respekt, tillit och den ytterligare värderingen, framåtanda. Dessa värderingar är i linje med NCC:s vision:

“Att förnya vår bransch och erbjuda de bästa hållbara lösningarna” (NCC u.å. c).

4.6. Hållbar utveckling i NCC

NCC

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Miljö											
Energi	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Vatten	1	0	1	1	1	0	1	0	1	1	1
Utsläpp	2	2	2	4	2	4	4	4	4	4	4
Sociala- och Personalrelaterade											
Jämställdhet	1	2	2	2	2	3	4	3	3	2	4
Hälsa	3	2	3	2	2	2	4	2	2	2	3
Säkerhet	2	2	1	1	1	4	4	3	3	4	4
Olyckor	3	3	2	2	3	2	4	4	4	4	4
Frånvaro (jobb)	3	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2
Diskriminering	0	0	0	0	1	1	0	1	1	1	1
Barnarbete	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mångfald	1	2	2	2	1	2	2	2	2	2	3
Mänskliga rättigheter och anti-korruption											
Korruption	0	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1
Mutor	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2	2
Genomsnitt per år	1,54	1,62	1,46	1,46	1,54	1,92	2,31	2,00	2,08	2,23	2,54
Antal upplysta faktorer	9	10	9	9	11	10	10	10	11	12	12

Tabell 5 – Poäng för NCC

NCC:s rapportering under 2005-2015 har varit integrerat med deras årsredovisning. 2010 skrev NCC under FN Global Compact och tillsammans med deras egna upprättade ramverk för hållbarhet som innefattar ekonomisk-, miljömässig- och social hållbarhet utgör de en grund för den uppförandekoden som NCC valt att tillämpa. Den innefattar frågor som berör bland annat arbetsvillkor, miljö och korruption (NCC årsredovisning 2015). Sedan 2010 har de även valt att hållbarhetsredovisa enligt riktlinjer från GRI (NCC årsredovisning 2010).

Under 2005 upplyste NCC om 9 av 13 möjliga faktorer medan de under 2014 och 2015 inkluderade 12 faktorer, se tabell 5 ovan. Området energi uppnår högsta möjliga "poäng" under de samtliga studerade åren. Utsläpp och hälsa är två andra områden som får höga poäng med 36 respektive 27 poäng av totalt 44. Barnarbete är det enda området som inte nämnts överhuvudtaget för något år och har därmed lägst genomsnitt. Mutor, som är det område med näst lägst genomsnitt finns med under tre år och fick totalt fem av 44 poäng.

Det finns även vissa skillnader i hur mycket det har rapporterats om för respektive faktor mellan åren. Diagrammet nedan visar hur utvecklingen sett ut av den genomsnittliga poängen av alla faktorer för respektive år. 2007 och 2008 är de åren med lägst genomsnitt medan 2015 visar på det högsta genomsnittet. Från och med 2009 fram till 2015 har det skett en ökning för varje år med ett undantag för 2011 då det skedde en nedgång.

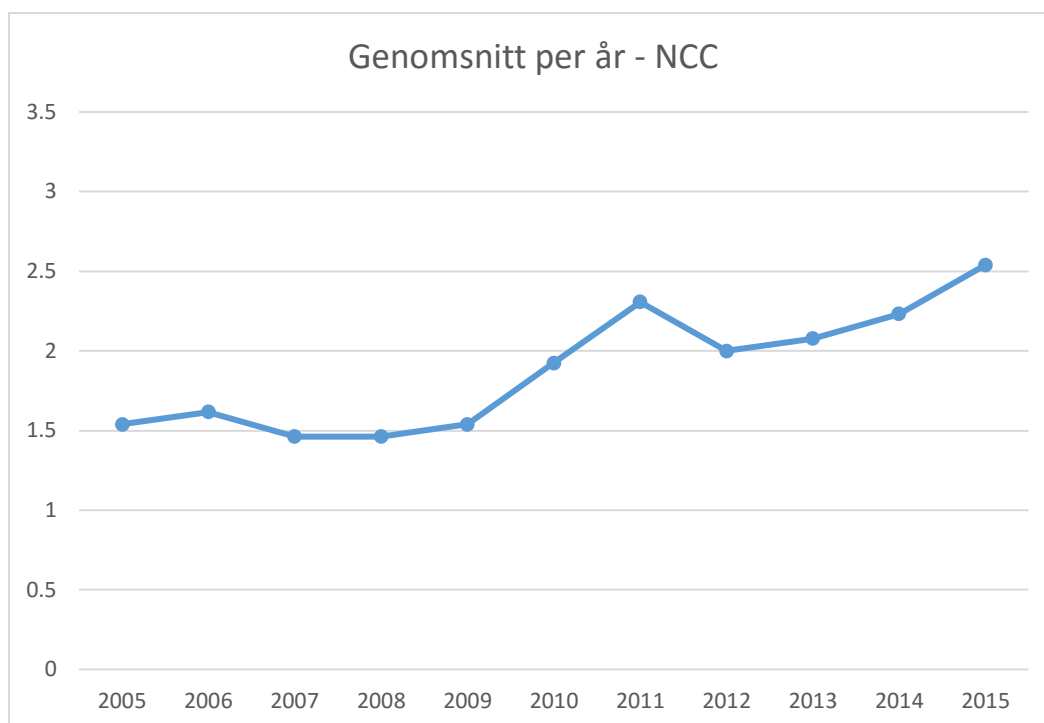

Diagram 3 – Genomsnittligt antal poäng per år för NCC

Appendix 3 visar hur den genomsnittliga poängen ser ut separat för dels varje område, men också genomsnittet uppdelade för åren 2005-2008, 2009-2012 samt 2013-2015. Energi har som ovan förklarat samma snitt för alla perioder. Även området frånvaro är oförändrat och har 2,0 i genomsnitt. Mutor har under perioden 2005-2008 ett genomsnitt på 0,25 och 1,33 för den sista perioden. Mellan 2009-2012 förekommer det dock ingen upplysning alls om den faktorn. Hälsa är det enda området som har lägre snitt under 2013-2015 än för hela den undersökta perioden.

5. Diskussion

I avsnittet diskussion analyseras och diskuteras den empiriska informationen kopplat till de teorier som har presenterats i teoriavsnittet.

5.1. Utveckling av hållbarhetsrapportering mellan 2005-2015

5.1.1. På vilket område har det skett störst utveckling?

Den empiriska data som har samlats in resulterar i flera analyser som belyser skillnader och likheter i utvecklingen mellan Peab, Skanska och NCC. En tydlig utveckling är att alla tre företagen under perioden 2005-2015 ökat antalet genomsnittliga poäng och även antalet omnämnda faktorer vilket visar på rapporteringen av hållbar utveckling ökat. Den utvecklingen ligger i linje med vad Kolk (2003) kommer fram till när hon studerade trender inom hållbarhet för företag på Fortune Global 250. Även om generaliseringar inte bör göras då enbart tre företag undersökts är det i studien tydligt att de största byggföretagen i Sverige inte visar på något annat än att de genomgår en liknande utveckling med ökat fokus som tidigare forskning visar på inom hållbar utveckling. En anledning till likheten kan vara att samhället i stort fokuserar mer på hållbarhet än tidigare vilket blir uppenbart när globala ramverk och riktlinjer som GRI och Global Compact även de ökar i omfattning. Det existerar en skillnad mellan studien relativt Kolk (2003), då hon studerar två år till skillnad från den här studien som motsvarar 11 år. Att studien motsvarar fler år kan skapa en mer nyanserad bild kring utvecklingen och ger dessutom ge en uppdaterad bild. En faktor som exempelvis visar en betydande skillnad gentemot vad Kolk (2003) får för resultat är att barnarbete förekommer i högre grad relativt den här studien. Frekvensen för barnarbete enligt Kolk (2003) studie är 36 % och i de här studien har barnarbete 0,12 genomsnittligt antal poäng för samtliga åren vilket motsvarar en procentuell andel på 3 %.

Vid en jämförelse mellan företagen av antal genomsnittliga poäng för alla faktorer respektive år går det att utläsa vissa skillnader, se appendix 4. Peab är det företag som under 2005 presenterar minst innehåll om hållbarhet i deras årsredovisning. Mellan 2007 och 2008 sker dessutom en negativ utveckling från 1,15 till 0,69 vilket är den lägsta siffran för alla företagen. Det lägsta antalet rapporterade faktorer för Skanska och NCC är 9, vilket Peab först uppnår först vid 2011. Genomsnittet för NCC minskar marginellt fram till 2008 medan Skanska ökat från 1,85 till 2,31.

Det område som enligt undersökningen står för störst genomsnittlig utveckling i relation mellan alla tre företagen är jämställdhet. Området jämställdhet har ökat med 2,33 poäng för de tre företagen i genomsnitt för året 2005 relativt 2015. Frånvaro är det område som representerar den mest negativa utvecklingen och även det enda område som för år 2005 relativt år 2015 varit negativt. Anledningen till att jämställdhet är det område som utvecklats mest kan bero på den aktualisering kring jämställdhet som har skett i samhället de senaste åren. Bland annat skärptes jämställdhetslagen år 2001 och året 2006 disponeras mer resurser till myndigheter som aktualiserar jämställdhet (JämO u.å.). Genom att redovisa sitt arbete med jämställdhet uppvisar företagen transparens gentemot dess intressenter. Transparensen skapar även legitimitet och att jämställdhet har aktualiserats allt mer de senaste åren visar på att legitimitet är ett dynamiskt begrepp.

Faktorn korruption har under de senare åren uppmärksammats allt mer. NCC har efter att endast upplyst korruption en gång under 2006 valt att från 2009 och framåt kontinuerligt lämna upplysningar om korruption. Peab valde i samband med introduktionen av externa hållbarhetsredovisningar år 2011 att upplysa om korruption och har utfört detta under samtliga efterföljande år. Peab har tidigare inte upplyst om korruption för något år innan 2011. Med tanke på att byggbranschen är en av de branscher som förknippas med problem med korruption är ökad rapportering om korruption ett bevis på att det är ett problem som företagen vill komma till rätta med.

En ytterligare synvinkel till att mängden rapportering av hållbar utveckling ökat går att koppla till externa påtryckningar. Lagkravet om att statliga företag måste rapportera enligt GRI samt det nya lagkravet som innebär att alla stora företag måste rapportera om hållbarhet visar på en tydlig utveckling inom detta område. Dessutom sker påverkan genom bland annat Milleniemålen, efterfrågan av kunder och samt rapportering i media. Med tanke på att hållbar utveckling blivit ett så väletablerat begrepp innebär det att företagen måste rapportera om hållbarhet, för att därmed visa legitimitet och ha möjlighet att överleva. Ett ytterligare tecken på att efterfrågan från intressenter ökat är att branschorganisationen inom redovisning och revision, FAR varje år delar ut en utmärkelse till det företag som ger den bästa redovisningen av hållbarhet. Att det delas ut en bekräftelse på att företaget presenterar och även presenterar en bra hållbarhetsredovisning kan enligt legitimitetsteorin skapa grund för företaget att

upplevas legitim i nutida situation med aktualisering och ökat intresse från intressenter kring hållbarhet.

5.1.2. Vilken hållbarhetsfråga står i fokus av rapporteringen?

Enligt studien existerar en relation mellan företagen för området energi, där företagen under tidsramen för studien genomgående haft ett stort fokus på vid deras rapportering. Både Skanska och NCC uppnår den högsta poängen under hela perioden vilket betyder att energi är ett område med genomgående stort fokus. Anmärkningsvärt är att Peab inte nämner energi överhuvudtaget under de två första åren och bara knappt de två efterföljande. Sedan 2011 har Peab dock uppnått maximalt antal poäng, vilket är samma år som de introducerade separata hållbarhetsredovisningar. Orsaken till att energi är en signifikant faktor enligt studien kan bero på att branschen som företaget agerar inom är en energikrävande bransch.

5.1.3. Tillämpade ramverk i byggbranschen

Två av de tre studerade företagen, Peab och NCC använder sig av ramverket GRI under det senaste året, 2015. Motsvarande för 2005, har inget av företagen tillämpat GRI. NCC introducerade ramverket i sin årsredovisning under 2010 och Peab valde att göra det först under 2011. Skanska tillämpar sig inte av ramverket under något år för den undersökta perioden.

En tydlig utveckling är att varken Peab eller NCC tillämpade ramverket i sina årsredovisningar före det lagkravet som började gälla 2008 om att statliga bolag måste hållbarhetsredovisa enligt GRI. Stubbs m.fl. (2015) diskuterar anledningar till att företagen väljer att utesluta information om CSR i sina rapporter. Slutsatsen är att det saknas tryck från intressenter och lagstiftare som främjar arbetet. Att både Peab och NCC har valt att börja tillämpa ramverken sedan lagen tillkom för de statliga bolagen kan vara en konsekvens av att de dels vill visa att de tar ansvar för hållbar utveckling samt att de känt av ett större engagemang från sina intressenter att ta efter de statliga bolagen som ligger i framkant. Detta förstärks i fallet med Peab som har en kraftig utveckling av genomsnittet för mängden hållbarhet från 2011 då de introducerade GRI fram till 2015. Peab började dessutom 2011 att upprätta separata hållbarhetsredovisningar vilket visar ytterligare på ökat fokus i samband med att införandet av GRI. Även NCC har ökat från året de börja tillämpa GRI fram till 2015. Skanska som har valt att inte tillämpa GRI har den totalt sett lägsta utvecklingen mellan

företagen och även det lägsta snittet för 2015. Detta kan vara ett tecken på att företagens arbete med hållbar utveckling ökar genom att använda sig tillämpa sig av GRI.

Även Global Compact är ett ramverk som förekommit i stor utsträckning. Skanska har tillämpat det under hela tidsramen för studien medan NCC undertecknade det 2010 och Peab 2012. Utifrån de 10 principerna i FN Global Compact relativt innehållsanalysen existerar en utveckling för alla tre företagen 2005 jämfört med 2015. Vid jämförelsen har Peab den tydligaste utvecklingen sett till genomsnittligt antal poäng där utvecklingen är 1,77 poäng. NCC har vid jämförelsen av genomsnittligt antal poäng en utveckling på 1,00 poäng och Skanska som innehar den lägsta utvecklingen har ökat 0,23 poäng. En orsak till att Skanska har en lägre utveckling relativt NCC och Peab kan bero på att deras introduktion av FN Global Compact skedde i ett senare skede. Skanska kan därför ha skapat grunden för de 10 principerna i ett tidigare skede då Peab och NCC introducerade FN Global Compact 2012 respektive 2010. En liknande koppling syns vid en analys med de tre företagens initiala genomsnittliga poäng år 2005. Undersökningen av Skanska initierades på genomsnittligt 1,85 poäng vilket är högre än NCC som initierades på 1,54 poäng och Peab på 1,15 poäng. Det går även att utläsa att utvecklingen för genomsnittligt antal poäng för Peab ökar relativt mycket efter introduktionen av FN Global Compact där företaget ökar med 0,92 poäng mellan 2012-2015. NCC ökar relativt mycket under det år som FN Global Compact introducerades, därefter sker en minskning och företaget har först 2015 högre genomsnittligt antal poäng relativt året 2010.

5.2. Företagens förhållande till det nya lagkravet

Diskussionen fokuserar här på den sista underfrågan som behandlar relationen mellan utvecklingen av hållbarhetsrapportering och den nya lagen med krav på hållbarhetsrapportering. Det nya lagkravet som börjar gälla för räkenskapsåret 2017 innehåller enbart de övergripande frågorna som måste finnas med. Dock saknas det en detaljerad beskrivning av respektive fråga och det är därför utelämnat till företagen att bedöma vad frågorna skall innehålla. Det resulterar i en hög grad av flexibilitet för företagen att anpassa sig och välja de frågor som är aktuella för deras verksamhet. Nackdelen är dock att det ger företagen en möjlighet att utelämnat information som ur ett företagsperspektiv är negativt att redovisa. Detta resulterar i att den kritik som Gray och Milne (2002) diskuterar, om att företagen återger förskönade bilder kommer är fortsatt aktuell även i kommande

årsredovisningar trots den nya lagen. Hackston och Milne (1996) förstärker att företag hellre presenterar goda nyheter i innehållet av en hållbarhetsrapport snarare än dåliga nyheter, med sitt resultat om att 78 % av innehållet i en hållbarhetsrapport är goda nyheter. Flexibiliteten medför även en svårighet i att göra jämförelser mellan företagen.

De områden som författarna använt sig av för att mäta är baserade på exempel från EUT. Med tanke på att de varken är bransch- eller företagsspecifika faktorer innebär det att det kan vara områden som inte är prioriterade är aktuella för byggbranschen. Det märks framför allt på faktorn barnarbete som varken förekommer i Skanskas eller NCC:s årsredovisningar medan den endast nämns knapphändigt av Peab. Diskriminering är en annan faktor som förekommer i låg utsträckning. Aras & Crowther (2009) menar att företagen endast diskuterar hållbarhet av retoriska skäl vilket kan vara en anledning till avsaknaden av ovan nämnda frågor. Med största sannolikhet är frågan om barnarbete i större utsträckning aktuell bland företag i t.ex. textilindustrin som tidigare blivit kritiserad i media. Skulle liknande händelse ske inom byggbranschen kommer det förmodligen resultera i ett ökat fokus på ovan frågor även i byggbranschen. Att alla tre företag berör mångfald och jämställdhet är dock orsaker som gör att de lever upp till sociala och personalrelaterade förhållanden. Samtidigt förstärks det genom att alla företag har undertecknat FN Global Compact som innebär att de tar hänsyn till mänskliga rättigheter. Genom att alla företag, i olika utsträckningar rapporterar om vatten, energi och utsläpp innebär det även att de lever upp till miljöfrågan. Samtliga övergripande frågor är därmed uppfyllda. Dessutom har Peab, NCC och Skanska upprättat interna riktlinjer vilket innebär att det finns policys kring varje övergripande fråga.

Det finns enligt studien en relation mellan den verksamhet företagen är aktiva inom och vad företagen redovisar policy samt resultat om. Alla tre företagen redovisar policy och resultat för bland annat utsläpp, hälsa, säkerhet och frånvaro. De faktorer som alla tre företagen gemensamt inte beskriver är vatten, diskriminering, barnarbete, korruption och mutor. Orsaken till att faktorn barnarbete inte redovisas som policy kan bero på att byggbranschen inte har samma problematik kring barnarbete jämfört med exempelvis textilbranschen. En faktor som är ett aktualiserat problem inom branschen är dock korruption som endast Peab och NCC behandlar. Skanska nämner åtgärder för korruption, men det går inte att utläsa någon specifik policy om det.

Således, utifrån de frågorna studerats uppfyller varken Peab, NCC eller Skanska det nya lagkravet helt ut. Men som tidigare nämnt får företagen återopa en viss flexibilitet kopplat till verksamheten. Tittar man istället på de övergripande frågorna som måste finnas med i lagkravet lever alla företagen upp till det nya kravet.

En genomgående trend är att olyckor på arbetsplatsen ses som en risk i den dagliga verksamheten och det förstärks genom att det sker mycket rapportering kring de i ovan nämnda frågorna. De försöker att följa upp detta noga enligt undersökningen och de beskriver i sina årsrapporter samt externa hållbarhetsredovisningar om olika utbildningar kring hur de ska förhindra detta. En faktor som initialt uppfattades vara mer uppmärksammas var korruption och mutor, de två faktorerna har under åren varit uppmärksammade i varierande omfattning. Peab är dock ett av företagen som efter introduktionen av externa hållbarhetsredovisningar år 2011 uppmärksammat korruption i hög grad, genomsnittliga poäng mellan 2011 och 2015 är 3,60. Skanska har även nämnt korruption under alla åren och erhållit genomsnittligt 1,45 poäng. Detta uppfattas som att det finns en koppling mellan vilka riskfaktorer företagen uppmärksammar relativt deras verksamhet de är aktiva på.

En generell upptäckt i studien är att det skett en markant ökning av hållbarhetsrapporteringen. Syftet med studien var att mäta utvecklingen av mängden hållbarhet och således inte kvalitén i innehållet. En iakttagelse från studien visar dock på att det även skett en ökning av upprepningar för företagens upplysningar om de dimensioner som undersökts i studien. Ett liknande resultat presenterade Atkins & Maroun (2015) i en studie om hållbarhetsredovisningar för företag i Sydafrika efter det att ett krav på obligatorisk redovisning av hållbarhetsfrågor införts. Således finns det en risk att utvecklingen inte speglar ökad rapportering utan endast beror på upprepningar. Avsikten kan vara att utåt ge en förskönad bild med mycket information trots att det faktiska arbetet säger desto mindre.

6. Slutsats och förslag till vidare forskning

I uppsatsens avslutande kapitel redogörs slutsatsen baserade på tidigare avsnitt i empirin och diskussionen. Syftet är att besvara uppsatsens frågeställningar. Kapitlet avslutas med att ge förslag till framtida forskning.

6.1. Utvecklingen över tid

Det huvudsakliga syftet med uppsatsen var att undersöka hur rapporteringen av hållbarhet utvecklats sig över tiden för de tre största byggföretagen i Sverige. Studien visar på att företagens hållbarhetsrapportering har utvecklats i en positiv riktning från periodens början år 2005 till periodens slut år 2015. Det område där det har skett störst positiv utveckling på är enligt undersökningen jämställdhet och det område som det har skett störst negativ utveckling är frånvaro. Anledningen till att företagen under åren valt att fokusera allt mer på faktorn jämställdhet kan bero på att det har aktualiserats i samhället och att företagen vill uppfattas legitima gentemot deras intressenter i enlighet med legitimitetsteorin och intressentteorin. Enligt studien existerar en relation sett till fokus på en hållbarhetsfråga mellan företagen. Den hållbarhetsfråga som alla tre företagen fokuserar på mest under den undersökta perioden är faktorn energi. Anledningen till att energi är den frågan som företagen fokuserar mest på kan bero på den bransch företagen är aktiva inom är energikrävande.

En övergripande förklaring till att det skett ett uppsving inom rapporteringen av hållbar utveckling är att det skett ökat fokus på hållbarhetsfrågor i samhället i stort. Oavsett vilken anledning som rapporteringen sker, om det är i syfte att göra PR eller för aktivt redovisa sitt faktiska arbete måste företagen rapportera om hållbarhet för att uppvisa legitimitet gentemot sina intressenter. Därmed möjliggör företagen för att fortsätta verka inom byggbranschen. Flera olika ramverk och riktlinjer som växt fram har underlättat företagens arbete samtidigt som vi har sett en ökad reglering.

I enlighet med studiens syfte och de avgränsningar som gjorts för val av bransch och företag har det i studien undersökts utveckling för Peab, Skanska och NCC. De här företagen är de tre största i Sverige sett till omsättning men är däremot för få för att dra slutsatser för hela branschen. Det kan dock vara inspirerande för mindre företag i byggbranschen att utveckla och förbättra rapportering om hållbarhet. Studien bidrar med information om utvecklingen under en längre tidsperiod som skapar en mer nyanserad bild.

6.2. Relationen mellan utvecklingen av hållbarhetsrapporteringen och det nya lagkravet

En av studiens frågeställningar och även delsyfte var att undersöka om relationen mellan företagens utveckling av hållbarhetsredovisning och det nya lagkravet. Studien visar på att företagen idag inte uppfyller kraven för hållbarhetsrapportering fullständigt. Det finns dock en viss flexibilitet inom lagkravet och Peab, NCC och Skanska beskriver idag de fem övergripande frågorna inom hållbarhet som måste tillgodoses för att motsvara det nya lagkravet. Företagen skulle därför kunna uppfylla kraven om hållbarhetsrapportering genom att beskriva de fem övergripande frågorna och även motivera vilka policys företagen använder sig av.

6.3. Förslag till vidare forskning:

I studien har vi tittat på hur rapporteringen av hållbar utveckling förändrats över tiden. En intressant upptäckt är att samtidigt som mängden upplysningar har ökat över tid, har vi sett indikatorer på att det skett en ökning av upprepningar inom hållbarhet. Till exempel ett identiskt stycke anges på flera ställen i rapporterna. Atkins & Maroun (2015) gjorde en liknande upptäckt när de studerade hållbarhetsredovisningar för företag i Sydafrika efter ett liknande lagkrav introducerats som det som börjar gälla för stora företag i Sverige för räkenskapsåret 2017. Därmed förekommer upprepningar trots att det saknas lagkrav. Förmodligen i ett försök att sprida en mer positiv bild av deras hållbarhetsarbete än vad det faktiskt innefattar. Med ovan diskussion är en rekommendation att mäta kvalitén i hållbarhetsrapportering istället för mängden.

Ett ytterligare förslag är att efter de första rapporterna som berörs av det nya lagkravet framställts, titta på vilka eventuella skillnader som förekommer innan respektive efter lagkravet. Ett alternativ är att studera ett eller flera specifika företag internt för att se om lagkravet resulterat i några konsekvenser för företagens arbete.

7. Källförteckning:

Adams, C. A. 2004. *The ethical, social and environmental reporting-performance portrayal gap*. Accounting, Auditing & Accountability Journal, 17, 731-757.

Adrian King. & Wim Bartels. (2015). *Currents of change*.
<https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/pdf/2016/02/kpmg-international-survey-of-corporate-responsibility-reporting-2015.pdf>. (Hämtad 28 december 2016)

Akinnusi, M. & Kabir, H. (2012) "Corporate social and environmental accounting information reporting practices in Swaziland", Social Responsibility Journal, Vol. 8 Iss: 2, pp.156 – 173

Aras, G. & Crowther, D. (2009) *Corporate sustainability reporting: a study in disingenuity?* Journal of Business Ethics, 87:279-288.

Arbetsmiljöverket. (2015). *Byggnads- och anläggningsarbete*. <https://www.av.se/produktion-industri-och-logistik/bygg/>. (Hämtad 24 november 2016)

Atkins, J. & Maroun, W. (2015). "Integrated reporting in South Africa in 2012: Perspectives from South African institutional investors", Meditari Accountancy Research, Vol. 23 Iss: 2, pp.197 – 221

Atkinson, P. & Coffey, A. (2004). Analysing documentary realities. I: D. Silverman (red.), *Qualitative research: Theory, method and practice*. (2 uppl.) London: Sage.

Bennewitz, E. (2012). *Bygg kan vara halva lösningen på miljöfrågan*. <http://byggindustrin.se/artikel/fordjupning/bygg-kan-vara-halva-losningen-pa-miljofragan-18722#>. (Hämtad 26 november 2016)

Bryman, A., & Bell, E. (2013). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. Stockholm: Liber AB

Clarkson, M. B. E. (1995). *A Stakeholder Framework for Analyzing and Evaluating Corporate Social Performance*, Academy of Management Journal, Vol. 20, no. 1, pp. 92-117.

CSR Kompassen. (u.å.). *Om CSR*. <http://privat.csr-kompassen.se/om-csr>. (Hämtad 10 november 2016)

Demoskop. (u.å.). *Svenska företag positiva till hållbarhetsredovisning*.
<http://www.demoskop.se/publicerat/svenska-foretag-positiva-till-hallbarhetsredovisning/>. (Hämtad 27 november 2016)

Ds: 2014:45 Företagens rapportering om hållbarhet och mångfaldspolicy.

Ernst & Young. (2010). *Climate change and sustainability - Seven questions CEOs and boards should ask about 'triple bottom line' reporting*. [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Seven_things_CEOs_boards_should_ask_about_climate_reporting/\\$FILE/Seven_things_CEOs_boards_should_ask_about_climate_reporting.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Seven_things_CEOs_boards_should_ask_about_climate_reporting/$FILE/Seven_things_CEOs_boards_should_ask_about_climate_reporting.pdf). (Hämtad 12 november 2016)

European Commission. (2011). *Corporate Social Responsibility: a new definition, a new agenda for action. Press Release*. http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-11-730_en.htm. (Hämtad 21 november 2016)

EUT L 330, 22.10.2014 s2 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A32014L0095> (Hämtad 27 november 2016)

FAR. (u.å.). *Bästa redovisning av hållbarhet*. <https://www.far.se/opinion/event/basta-redovisning-av-hallbarhet/>. (Hämtad 25 november 2016.)

FN Förbundet. (u.å.). *Agenda 2030 - Globala mål för hållbar utveckling*. <http://fn.se/vigor/vi-utbildar-och-informerar/fn-info/vad-gor-fn-2/fns-arbete-for-utveckling-och-fattigdomsbekampning/agenda-2030-globala-mal-for-hallbar-utveckling/>. (Hämtad 10 november 2016)

Global reporting. (2015). *Riktlinjer för hållbarhetsredovisning*. <https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/GRI-G3-Swedish-Reporting-Guidelines.pdf> (Hämtad 10 november 2016)

Global reporting. (2016). *First Global Sustainability Reporting Standards Set to Transform Business* <https://www.globalreporting.org/information/news-and-press-center/Pages/First-Global-Sustainability-Reporting-Standards-Set-to-Transform-Business.aspx> (Hämtad 16 november 2016)

Gommel, S. (2016). *Medvetna konsumenter pressar handlarna*. <http://www.di.se/nyheter/medvetna-konsumenter-pessar-handlarna/>. (Hämtad 26 december 2016)

Gray, R. & Milne, M. (2002). Sustainability reporting: Who's kidding whom? *Chartered Accountants Journal of New Zealand*, 81(6), 66-70.

Gray, R. Owen, D. & Adams, C. (1996). *Accounting & Accountability: Changes and Challenges in Corporate Social and Environmental Reporting*. Prentice Hall.

Hackston & Milne. (1996). *Some determinants of social and environmental disclosures in New Zealand companies*. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*. 9 (1), pp. 77-10.

Hassan, O. & Marston, C. (2010). *Disclosure measurement in the empirical accounting literature - A review article*. SSRN eLibrary.

- Jan Lööf. (2016). *Största byggföretaget i Sverige*.
<http://www.vvsforum.se/nyheter/2016/september/storsta-byggforetaget-i-sverige/>. (Hämtad 24 november 2016)
- JämO. (u.å.). *Historia*. <http://www.jamombud.se/omjamstallldhet/jamstallldhetshi/>. (Hämtad 4 januari 2017)
- Kolk, A. (2003). *Trends in sustainability reporting by the Fortune Global 250*. *Business Strategy and the Environment*, 12(5), 279-91.
- Lindblom, C. K. (1994). *The implications of organizational legitimacy for corporate social performance and disclosure*, Critical Perspectives on Accounting Conference, New York
- Ljungdahl, F. (1999). *Utveckling av miljöredovisning i svenska börsbolag - praxis, begrepp, orsaker*. Doktorsavhandling. Samhällsvetenskapliga fakulteten, Lunds universitet.
- Meek, G. K., Roberts, C. B. & Gray, S. J. (1995). *Factors influencing voluntary annual report disclosures by U.S., U.K. and Continental European multinational corporations*. *Journal of International Business Studies*, 26, 555-572.
- NCC. (u.å. a). *NCC har en stark ställning*. <https://www.ncc.se/om-ncc/om-koncernen/nccs-marknader/>. (Hämtad 12 december 2016)
- NCC. (u.å. b). *Om koncernen*. <https://www.ncc.se/om-ncc/om-koncernen/>. (Hämtad 12 december 2016)
- NCC. (u.å. c). *Vår värdegrund*. <https://www.ncc.se/om-ncc/om-koncernen/varderingar/>. (Hämtad 12 december 2016)
- Näringsdepartementet. (u.å.). *Riktlinjer för extern rapportering för företag med statligt ägande*.
<http://www.regeringen.se/contentassets/c8839780f4d142b8a60d01af80588f75/riktlinjer-for-extern-rapportering-for-foretag-med-statligt-agande>. (Hämtad 12 november 2016)
- Peab. (u.å. a). *Vår verksamhet*. <http://www.peab.se/om-peab/var-verksamhet/>. (Hämtad 7 december 2016)
- Peab. (u.å. b). *Hållbart samhällsbyggande*. <http://www.peab.se/hallbarhet/>. (Hämtad 7 december 2016)
- PricewaterhouseCoopers LLP. & Carib Design & Communications. (2010). *CSR TRENDS 2010*. <https://www.pwc.com/ca/en/sustainability/publications/csr-trends-2010-09.pdf>. (Hämtad 28 december 2016)
- Regeringens Proposition 2015. Prop. 2015/16:193. Företagens rapportering om hållbarhet och mångfaldspolicy. Stockholm: Justitiedepartementet.

Regeringen. (2015). *Politik för hållbart företagande*.
<http://www.regeringen.se/contentassets/fddf455a4b1843b6a58c70b2e9f0c6fe/politik-for-hallbart-foretagande.pdf>. (Hämtad 14 november 2016)

Scott, J. (1990). *A matter of record*. Cambridge: Polity.

Skanska. (2016a). *Verksamheten i Sverige*. <http://www.skanska.se/Om-Skanska/Verksamheten-i-Sverige/>. (Hämtad 12 december 2016)

Skanska. (2016b). *Skanska i siffror*. <http://www.skanska.se/sv/Om-Skanska/Skanska-i-siffror/>. (Hämtad 12 december 2016)

Skanska. (2016c). *våra värderingar*. <http://www.skanska.se/sv/Om-Skanska/Varavarderingar/>. (Hämtad 12 december 2016)

Skanska. (u.å.). *Hållbarhet*. Available: <http://www.skanska.se/sv/Om-Skanska/Prioriterade-omraden/Hallbarhet/>. (Hämtad 12 december 2016)

Slaper, T.F. & Hall, T.J. (2011). "The triple bottom line: what is it and how does it work?", *The Indiana Business Review*, Vol. 86 No. 1, pp. 4-8.
<http://www.ibrc.indiana.edu/ibr/2011/spring/article2.html> (Hämtad 14 november 2016)

Stubbs, W. Higgins, C. & Milne, M. (2012). *Why Do Companies Not Produce Sustainability Reports?* *Business Strategy and the Environment*. Vol. 22 (Issue 7), 456–470. (Hämtad 17 november 2016)

SvD Näringsliv. (2015). *Nytt avtal ska stoppa mutor i byggbranschen*.
<http://www.svd.se/nytt-avtal-ska-stoppa-mutor-i-byggbranschen/om/hallbar-finans>. (Hämtad 22 november 2016)

Svensson, A. (2016). *Verktyg, ramverk och riktlinjer för hållbarhetsarbete*. <https://www.ledarna.se/Chefsguider/Hallbarhet/Analysera-paverkan/Verktyg-ramverk-och-riktlinjer-for-hallbarhetsarbete/>. (Hämtad 2 januari 2017)

Sveriges Byggindustrier. (2016). *Peab återigen största byggföretaget på den svenska marknaden*. https://www.sverigesbyggindustrier.se/peab-aterigen-storsta-byggforetaget-pa-d__6528. (Hämtad 7 december 2016)

Sveriges byggindustrier. IVA. (2014). *Klimatpåverkan från byggprocessen*
http://www.swedisol.se/sites/default/files/rapport_fakta/201406-iva-energieffektivisering-rapport9-i.pdf (Hämtad 22 november 2016)

Söderqvist, T. Hammer, M. & Gren, I-M. (2004). *Samverkan för människa och natur: en introduktion till ekologisk ekonomi*. Studentlitteratur, Lund.

UN Global Compact. (u.å.). *The Ten Principles of the UN Global Compact*. <https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/mission/principles>. (Hämtad 27 november 2016)

United Nations. (u.å.). *The Sustainable Development Agenda*. <http://www.un.org/sustainabledevelopment/development-agenda/>. (Hämtad 10 november 2016)

Vivien Beattie & Sarah Jane Thomson. (2006). *Lifting the Lid on the Use of Content Analysis to Investigate Intellectual Capital Disclosures*. <https://www.hw.ac.uk/schools/social-sciences/documents/dp2006-af01.pdf>. (Hämtad 2 januari 2017)

7.1. Års- och hållbarhetsredovisningar

NCC Årsredovisning 2005. https://www.ncc.se/globalassets/investor-relations/arsredovisning/ar_2005.pdf. (Hämtad 25 november 2016)

NCC Årsredovisning 2006. https://www.ncc.se/globalassets/investor-relations/arsredovisning/ar_2006.pdf (Hämtad 25 november 2016)

NCC Årsredovisning 2007. https://www.ncc.se/globalassets/investor-relations/arsredovisning/ar_2007.pdf (Hämtad 25 november 2016)

NCC Årsredovisning 2008. https://www.ncc.se/globalassets/investor-relations/arsredovisning/ncc_sv_ar08.pdf (Hämtad 25 november 2016)

NCC Årsredovisning 2009. https://www.ncc.se/globalassets/investor-relations/arsredovisning/ncc_ar09_low.pdf (Hämtad 25 november 2016)

NCC Årsredovisning 2010. https://www.ncc.se/globalassets/investor-relations/arsredovisning/ncc_ar10_sv.pdf. (Hämtad 25 november 2016)

NCC Årsredovisning 2011. https://www.ncc.se/globalassets/investor-relations/arsredovisning/ncc_ar11_sve.pdf (Hämtad 25 november 2016)

NCC Årsredovisning 2012. https://www.ncc.se/globalassets/investor-relations/arsredovisning/ncc_ar12_sv.pdf (Hämtad 25 november 2016)

NCC Årsredovisning 2013. https://www.ncc.se/globalassets/investor-relations/arsredovisning/ncc_ar13_svx.pdf (Hämtad 25 november 2016)

NCC Årsredovisning 2014. https://www.ncc.se/globalassets/investor-relations/arsredovisning/ncc_arsredovisning_2014.pdf (Hämtad 25 november 2016)

NCC Årsredovisning 2015. https://www.ncc.se/globalassets/investor-relations/arsredovisning/ncc_2015_sve_final.pdf. (Hämtad 25 november 2016)

Peab Årsredovisning 2005. http://www.peab.se/Global/PEAB-SE/Documents/Rapporter/05_ar_sv.pdf. (Hämtad 23 november 2016)

Peab Årsredovisning 2006. http://www.peab.se/Global/PEAB-SE/Documents/Rapporter/06_ar_sv.pdf (Hämtad 23 november 2016)

Peab Årsredovisning 2007. http://www.peab.se/Global/PEAB-SE/Documents/Rapporter/07_ar_sv.pdf (Hämtad 9 december 2016)

Peab Årsredovisning 2008. http://www.peab.se/Global/PEAB-SE/Documents/Rapporter/08_ar_sv.pdf (Hämtad 23 november 2016)

Peab *Årsredovisning 2009*. http://www.peab.se/Global/PEAB-SE/Documents/Rapporter/09_AR.pdf (Hämtad 9 december 2016)

Peab *Årsredovisning 2010*. http://www.peab.se/Global/PEAB-SE/Documents/Rapporter/AR_10_sv.pdf (Hämtad 2 december 2016)

Peab *Hållbarhetsredovisning 2011*. http://www.peab.se/Global/PEAB-SE/Documents/Hallbarhet/Hallbarhetsredovisning_2011.pdf (Hämtad 23 november 2016)

Peab *Hållbarhetsredovisning 2012*. http://www.peab.se/Global/PEAB-SE/Documents/Hallbarhet/Hallbarhetsred_12.pdf (Hämtad 23 november 2016)

Peab *Hållbarhetsredovisning 2013*. <http://www.peab.se/Global/PEAB-SE/Documents/Hallbarhet/Hallbarhetsredovisning-2013.pdf> (Hämtad 23 november 2016)

Peab *Hållbarhetsredovisning 2014*. <http://www.peab.se/Global/PEAB-SE/Documents/Hallbarhet/Hallbarhetsredovisning-2014.pdf> (Hämtad 23 november 2016)

Peab *Hållbarhetsredovisning 2015*. <http://www.peab.se/Global/PEAB-SE/Documents/Hallbarhet/Hallbarhetsredovisning-2015.pdf> (Hämtad 23 november 2016)

Skanska *Årsredovisning 2005*.
http://group.skanska.com/492613/globalassets/investors/reports--publications/annual-reports/2005/skanska_arsredovisning_2005.pdf (Hämtad 24 november 2016)

Skanska *Årsredovisning 2006*.
http://group.skanska.com/4ae649/globalassets/investors/reports--publications/annual-reports/2006/skanska_arsredovisning_2006.pdf (Hämtad 24 november 2016)

Skanska *Årsredovisning 2007*.
<http://group.skanska.com/49f104/globalassets/investors/reports--publications/annual-reports/2007/skanska-arsredovisning-2007.pdf> (Hämtad 24 november 2016)

Skanska *Årsredovisning 2008*.
http://group.skanska.com/4925e2/globalassets/investors/reports--publications/annual-reports/2008/skanska_arsredovisning_2008.pdf (Hämtad 24 november 2016)

Skanska *Årsredovisning 2009*.
<http://group.skanska.com/49f0db/globalassets/investors/reports--publications/annual-reports/2009/skanska-arsredovisning-2009.pdf> (Hämtad 24 november 2016)

Skanska Årsredovisning 2010.

http://group.skanska.com/48f477/globalassets/investors/reports--publications/annual-reports/2010/skanska_arsredovisningen_2010.pdf (Hämtad 24 november 2016)

Skanska Årsredovisning 2011.

<http://group.skanska.com/48f46e/globalassets/investors/reports--publications/annual-reports/2011/skanskas-arsredovisning-2011.pdf> (Hämtad 24 november 2016)

Skanska Årsredovisning 2012.

<http://group.skanska.com/48f461/globalassets/investors/reports--publications/annual-reports/2012/arsredovisning-2012.pdf> (Hämtad 24 november 2016)

Skanska Årsredovisning 2013.

<http://group.skanska.com/4927c2/globalassets/investors/reports--publications/annual-reports/2013/arsredovisning-2013.pdf> (Hämtad 24 november 2016)

Skanska Årsredovisning 2014.

<http://group.skanska.com/globalassets/investors/reports--publications/annual-reports/2014/arsredovisning-2014.pdf>. (Hämtad 24 november 2016)

Skanska Årsredovisning 2015.

<http://group.skanska.com/globalassets/investors/reports--publications/annual-reports/2015/skanska-arsredovisning-2015.pdf>. (Hämtad 24 november 2016)

NCC Årsredovisning 2005. https://www.ncc.se/globalassets/investor-relations/arsredovisning/ar_2005.pdf. (Hämtad 25 november 2016)

NCC Årsredovisning 2006. https://www.ncc.se/globalassets/investor-relations/arsredovisning/ar_2006.pdf (Hämtad 25 november 2016)

NCC Årsredovisning 2007. https://www.ncc.se/globalassets/investor-relations/arsredovisning/ar_2007.pdf (Hämtad 25 november 2016)

NCC Årsredovisning 2008. https://www.ncc.se/globalassets/investor-relations/arsredovisning/ncc_sv_ar08.pdf (Hämtad 25 november 2016)

NCC Årsredovisning 2009. https://www.ncc.se/globalassets/investor-relations/arsredovisning/ncc_ar09_low.pdf (Hämtad 25 november 2016)

NCC Årsredovisning 2010. https://www.ncc.se/globalassets/investor-relations/arsredovisning/ncc_ar10_sv.pdf. (Hämtad 25 november 2016)

NCC Årsredovisning 2011. https://www.ncc.se/globalassets/investor-relations/arsredovisning/ncc_ar11_sve.pdf (Hämtad 25 november 2016)

NCC *Årsredovisning 2012*. https://www.ncc.se/globalassets/investor-relations/arsredovisning/ncc_ar12_sv.pdf (Hämtad 25 november 2016)

NCC *Årsredovisning 2013*. https://www.ncc.se/globalassets/investor-relations/arsredovisning/ncc_ar13_svx.pdf (Hämtad 25 november 2016)

NCC *Årsredovisning 2014*. https://www.ncc.se/globalassets/investor-relations/arsredovisning/ncc_arsredovisning_2014.pdf (Hämtad 25 november 2016)

NCC *Årsredovisning 2015*. https://www.ncc.se/globalassets/investor-relations/arsredovisning/ncc_2015_sve_final.pdf. (Hämtad 25 november 2016)

Appendix

Appendix 1 – Peab

Peab

	Genomsnitt 2005 - 2008	Genomsnitt 2009 - 2012	Genomsnitt 2013 - 2015
Miljö			
Energi	0,50	3,50	4,00
Vatten	0,25	0,25	0,33
Utsläpp	0,50	1,50	3,33
Sociala- och Personalrelaterade			
Jämställdhet	2,00	1,00	3,33
Hälsa	2,00	2,75	4,00
Säkerhet	0,75	0,75	3,33
Olyckor	2,25	3,25	4,00
Frånvaro (jobb)	3,25	1,75	2,00
Diskriminering	0,00	1,25	1,33
Barnarbete	0,00	0,25	0,67
Mångfald	0,75	1,50	3,00
Mänskliga rättigheter och anti-korruption			
Korruption	0,00	1,75	3,67
Mutor	0,25	0,25	0,67
Genomsnitt per år	0,96	1,52	2,59

Tabell 6 – Genomsnittligt antal poäng för Peab för tre tidsperioder

Appendix 2 – Skanska

Skanska

	Genomsnitt 2005 - 2008	Genomsnitt 2009 - 2012	Genomsnitt 2013 - 2015
Miljö			
Energi	4,00	4,00	4,00
Vatten	0,25	3,25	3,00
Utsläpp	3,00	4,00	3,33
Sociala- och Personalrelaterade			
Jämställdhet	2,75	3,50	3,33
Hälsa	2,00	2,00	3,67
Säkerhet	3,75	3,25	3,33
Olyckor	3,75	4,00	3,67
Frånvaro (jobb)	2,25	2,25	2,00
Diskriminering	0,00	0,00	0,33
Barnarbete	0,25	0,00	0,00
Mångfald	3,00	3,25	4,00
Mänskliga rättigheter och anti-korruption			
Korruption	1,75	1,00	1,67
Mutor	0,00	0,25	0,67
Genomsnitt per år	2,06	2,37	2,54

Tabell 7 – Genomsnittligt antal poäng för Skanska för tre tidsperioder

Appendix 3 – NCC

NCC

	Genomsnitt 2005 - 2008	Genomsnitt 2009 - 2012	Genomsnitt 2013 - 2015
Miljö			
Energi	4,00	4,00	4,00
Vatten	0,75	0,50	1,00
Utsläpp	2,50	3,50	4,00
Sociala- och Personalrelaterade			
Jämställdhet	1,75	3,00	3,00
Hälsa	2,50	2,50	2,33
Säkerhet	1,50	3,00	3,67
Olyckor	2,50	3,25	4,00
Frånvaro (jobb)	2,00	2,00	2,00
Diskriminering	0,00	0,75	1,00
Barnarbete	0,00	0,00	0,00
Mångfald	1,75	1,75	2,33
Mänskliga rättigheter och anti-korruption			
Korruption	0,25	1,00	1,00
Mutor	0,25	0,00	1,33
Genomsnitt per år	1,52	1,94	2,28

Tabell 8 – Genomsnittligt antal poäng för NCC för tre tidsperioder

Appendix 4

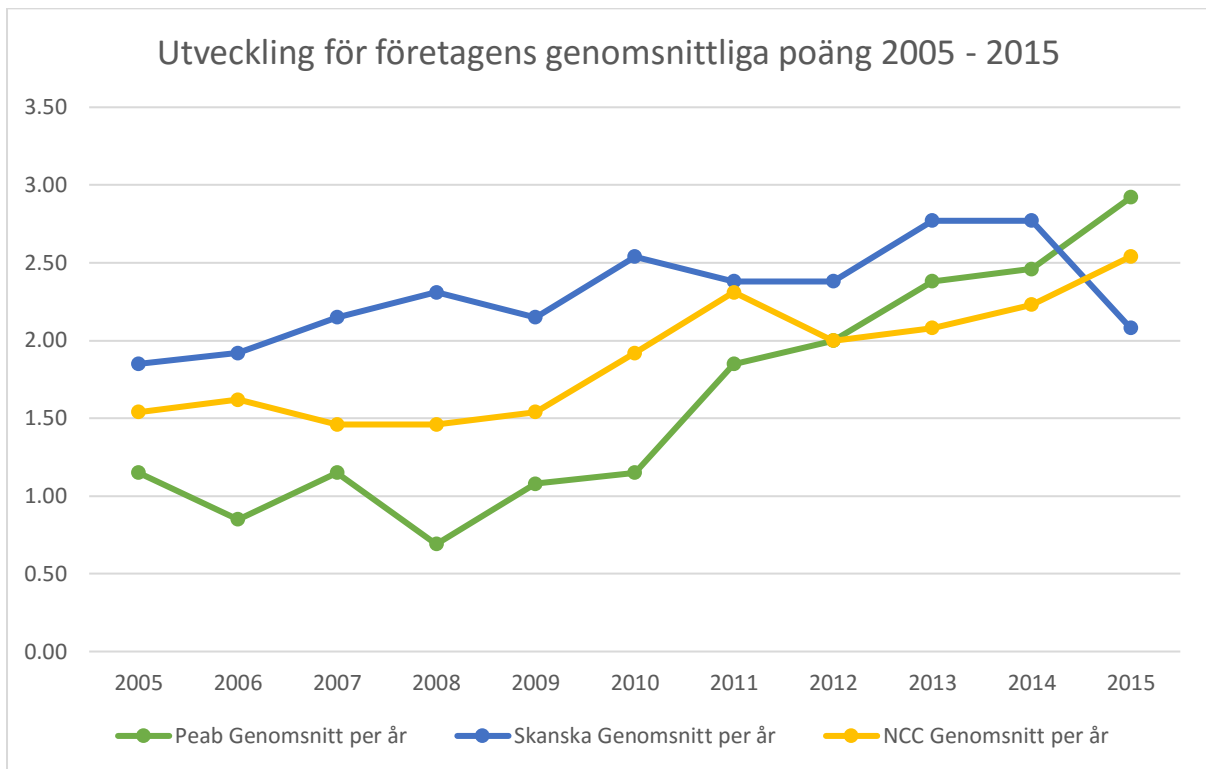

Diagram 4 – Genomsnittligt antal poäng per år för alla undersökta företagen